

Betænkning

over

I. forslag til lov om markedsføring og II. forslag til lov om forbrugerklagenævnet.

(Afgivet af erhvervsudvalget den 29. maj 1974).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til handelsministeren, der har besvaret dem skriftligt. Endvidere har udvalget haft samråd med handelsministeren.

Udvalget har modtaget skriftlige og mundtlige henvendelser fra:

Dr. jur., landsrettsadvokat Hardy Andreasen,

Boligtrivsel i Centrum,

Butikshandelens Fællesråd,

kandidatstipendiat Børge Dahl,

Dansk Magasinpresses Udgiverforening,

Danske Dagblades Udgiverforening,

Danske Reklamebureauers Brancheforening,

FDM, Forenede Danske Motorejere,

Grosserer-Societetet,

Provinshandelskammeret,

højesteretssagfører Kjeld Rørdam,

Scanconsult, hr. Paul J. A. Fabricius.

Fra flere sider er det blevet påpeget overfor erhvervsudvalget, at der inden for EF er harmoniseringsbestrebelse i gang inden for lovgivningen om illoyal konkurrence og forbrugerbeskyttelse, hvorfor det måtte forekomme naturligt at afvente udspil fra EF. Imidlertid er det oplyst over for udvalget, at disse lovharmoniseringsbestrebelse har lange udsigter, hvorfor et flertal (socialdemokratiet, venstres, det radikale venstres, centrum-demokraternes, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at lovforslagene bør gennemføres nu.

Ved behandlingen af lovforslagene har flertallet af udvalget ligesom handelsministeren lagt vægt på, at begge lovforslag fremkommer som et resultat af forbruger-

kommissionens enstemmige indstilling, der er udtryk for et afbalanceret kompromis mellem forbrugerorganisationernes og erhvervsorganisationernes synspunkter. Derfor har udvalget ligesom handelsministeren haft et ønske om at gennemføre lovforslagene med så få ændringer som muligt.

Ad I. forslag til lov om markedsføring.

1. Lovens område.

Handelsministeren har oplyst over for udvalget, at salg af parter i skibe og andre store investeringsobjekter er omfattet af den generelle bestemmelse i lovforslagets § 1. En undladelse ved annoncering eller kontraktforhandlinger af at orientere implicerede klart og tydeligt om bl. a. hæftelsernes omfang skulle herefter ikke være tilladelig og skulle kunne føre til indgriben fra forbrugerombudsmandens side i henhold til lovforslagets §§ 15 og 16. For at tydeliggøre dette har handelsministeren stillet nedestående ændringsforslag nr. 1 og 2 til §§ 2 og 3, således at det tydeliggøres, at general-klausulen i lovforslagets § 1 omfatter formuegoder af enhver art, og der åbnes samtidig mulighed for at rejse straffesag mod virksomheder, der sælger eller udbyder investeringsobjekter i strid med god markedsførings skik.

2. Tilgift.

Udvalget har drøftet tilgiftsbegrebet og noteret sig, at der ved afgørelsen af, om tilgiften er af ubetydelig værdi, lægges vægt på tilgiftens absolutte værdi, det vil sige den pris, som køberen normalt skulle betale for tilgiften, hvis han ville erhverve den særskilt. I denne forbindelse har udvalget

fundet, at lovforslagets bestemmelse i § 6, stk. 1, 2. pkt., om, at reklamering med tilgift er forbudt, burde ændres til, at alene reklamering med ulovlig tilgift er forbudt. Handelsministeren har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 3, der imødekommer dette ønske.

3. Rabatordninger.

Udvalget har drøftet omfanget af bestemmelsen i lovforslagets § 7. Handelsministeren har oplyst, at paragraffen alene omhandler tilfælde, hvor rabat ydes i form af mærker, kuponer eller lignende til senere indløsning. Derimod indeholder lovforslaget ingen begrænsninger i de erhvervsdrivendes adgang til at yde rabat. Således omfattes traditionel rabat i form af nedslag i prisen ved kontant køb eller ved køb af større partier ikke af bestemmelsen. Da opregningen i lovforslagets § 7, stk. 2, om de krav, som mærker skal opfylde, forekommer unødigt detaljeret, har handelsministeren foreslået ved ændringsforslag nr. 4 en ny formulering af lovforslagets § 7. Denne formulering muliggør også, at der fastsættes en værdigrænse for mærkernes indløselighed.

4. Reklamelotterier.

På baggrund af forskellige henvendelser har udvalget drøftet, om det generelle forbud i lovforslagets § 8, stk. 1, burde indskrænkes til alene at forbyde reklamelotterier, der er forbundet med købetvang. Udvalget er imidlertid enig med handelsministeren i, at forbrugerkommissionens enstemmige indstilling bør følges. Med hensyn til undtagelsesbestemmelsen i stk. 2 har handelsministeren oplyst over for udvalget, at undtagelsen fra det generelle forbud ikke blot omfatter rebus-, krydsords-, skak-, bridgeopgaver og lignende, men også andre former for præmiekonkurrencer, som udgiver foranstalter i periodiske tidsskrifter samt dag- og ugeblade uanset sværhedsgrad, og uanset om de er fortløbende.

5. Mærkning og emballering.

Udvalget har drøftet, hvad der ligger i udtrykket „hovedorganisationer“ i lovforslagets §§ 10 og 12. Handelsministeren har oplyst, at der her er tale om bestemmel-

ser af en sådan rækkevidde for erhvervene, at det må være naturligt, at ministeren drøfter spørgsmålene med erhvervslivets hovedorganisationer, som normalt vil dække og være i kontakt med de direkte berørte brancher gennem brancheorganisationernes medlemskab i hovedorganisationerne. Skulle der undtagelsesvis være tale om påtænkte foranstaltninger på vareområder, der ikke dækkes af hovedorganisationerne, vil ministeren efter sædvanlig praksis også inddrage de direkte implicerede brancheorganisationer i forhandlingerne.

Endvidere har udvalget drøftet, hvilken betydning udtrykket „forbrugerorganisationer“ har i de samme paragraffer. Handelsministeren har oplyst, at dette udtryk omfatter statens husholdningsråd og forbrugerrådet. Bestemmelsen i lovforslagets § 10 finder alene anvendelse i de tilfælde, hvor ministeren fastsætter generelle bestemmelser om salg af bestemte varer i særdeleshed med henblik på opfyldelse af internationale forpligtelser, herunder EF-forpligtelser. I disse tilfælde vil det være administrativt uoverkommeligt, om alle lokale forbrugergrupper i landet skulle inddrages i sådanne sager. Eventuelle interesser for lokale forbrugergrupper vil dog normalt blive varetaget gennem forbrugerrådet, der har et snævert samarbejde med de enkelte forbrugergrupper. Tilsvarende betragtninger gør sig gældende for så vidt angår forslaget § 12. I denne sammenhæng har handelsministeren oplyst, at der i forbrugerkommissionen for tiden foregår overvejelser om en ændring af forbrugerorganisationernes struktur, og at betænkning herom kan forventes afgivet i slutningen af indeværende år.

Endelig har udvalget drøftet, om handelsministerens bemyndigelser i §§ 10 og 12 burde gøres obligatoriske. Da imidlertid en sådan ændring ville forpligte ministeren til at udstede de omhandlede forskrifter på alle vareområder, uanset behov eller nødvendigheden herfor, har udvalget ikke fundet, at en sådan ændring skulle iværksættes.

6. Domstolenes kompetence.

Der er over for udvalget rejst spørgsmål om, hvorvidt der efter lovforslagets § 13, stk. 1, bør indsættes en bestemmelse om, at stk. 1 ikke finder anvendelse på borgerlige

sager, der i medfør af patentlovens § 64 skal anlægges ved landsret.

Det er over for udvalget fremhævet, at det i sager om patentkrænkelser ofte forekommer, at en af parterne støtter sit krav dels på patentkrænkelser, dels, men som regel subsidiært, tillige på en krænkelse af general-klausulen i konkurrencelovens § 15, der efter lovforslaget vil blive markedsføringslovens § 1.

Handelsministeriet har fra justitsministeriet indhentet en udtalelse, som er tiltrådt af præsidenterne for østre og vestre landsret og sø- og handelsretten, og hvoraf fremgår, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at supplere forslaget til lov om markedsføring § 13, stk. 1, med en bestemmelse som foreslået, idet en tilfredsstillende løsning af spørgsmålet bedst opnås ved en rimelig fortolkning af patentlovens § 64, stk. 1, og forslag til lov om markedsføring § 13, stk. 1. Herefter vil sager, i hvilke en retskrænkelse i det væsentligste støttes på en patentkrænkelse, henhøre under landsretten, medens sager, som overvejende støttes på en krænkelse af markedsføringsloven, og i hvilke parterne ikke har vedtaget behandling ved de almindelige domstole, henhører under sø- og handelsretten i København.

7. Udnævnelse af forbrugerombudsmanden.

Handelsministeren har over for udvalget stillet ændringsforslag nr. 5 til lovforslagets § 18, stk. 1, således at udnævnelse af forbrugerombudsmanden finder sted efter de almindelige regler for ansættelse under staten.

Handelsministeren har over for udvalget fremhævet, at det må forventes, at der blandt ansøgere til stillingen som forbrugerombudsmand er tjenestemænd, der fortsat ønsker at være tjenestemandsansat. For ikke at være afskåret fra, at stillingen som forbrugerombudsmand normeres som tjenestemandstilling, foreslår handelsministeren, at ordene „som udnævnes af handelsministeren“ udgår af lovforslagets § 18, stk. 1.

Ad II. forslag til lov om forbrugerklagenævnet.

1. Forbrugerklagenævnets kompetence.

Udvalget har overvejet, om det kommende forbrugerklagenævn burde have kompetence

til at påkende klager over helt eller delvis præfabrikerede huse og lignende, således at dette område ikke med hjemmel i lovforslagets § 3, stk. 2, blev undtaget af handelsministeren. Handelsministeren har oplyst, at det er hensigten, at nævnets virksomhed skal opbygges gradvis og udbygges i takt med indvundne erfaringer, således at nævnet ved sin oprettelse vil få et begrænset virkeområde. Derfor mente ministeren ikke at kunne love, at forbrugerklagenævnet straks ved sin oprettelse ville kunne behandle klager over typehuse og fritidshuse. Spørgsmålet om, hvilke områder der med hjemmel i forslaget § 3, stk. 2, undtages fra nævnets virksomhed, vil imidlertid blive drøftet med såvel forbrugerklagenævnet som med de interesserede erhvervs- og forbrugerorganisationer. I øvrigt fandt han ikke, at problemet var slet så aktuelt, idet der i dag eksisterer et privat typehusklagenævn, der behandler klager over producentforeningens leverancer. Dette og andre private klage- og ankenævn så ministeren gerne bevaret ved siden af det centrale nævn, og der er derfor i lovforslagets § 12 hjemmel til, at Forbrugerklagenævnet kan godkende sådanne private klage- og ankenævn.

Udvalget har endvidere drøftet den i § 3, stk. 2, foreslåede begrænsning af nævnets kompetence, hvorefter visse områder kan undtages fra dets virksomhed, når prisen for varen eller ydelsen overstiger en bestemt grænse. Handelsministeren har oplyst, at baggrunden for fastsættelse af en maksimumsgrænse for sagsgenstandens værdi er, at det ikke kan være et formål med oprettelsen af det statsfinansierede klagenævn, at dette også skal tage sig af klager over kostbare luksusgenstande. I øvrigt oplyste han, at spørgsmålet om fastsættelse af minimumsgrænse for værdien har været overvejet inden lovforslagets fremsættelse. Men under hensyn til, at selv sager vedrørende varer eller arbejds- og tjenesteydelser af ret lav værdi kan indeholde spørgsmål af principiel karakter og af betydning for nævnets stillingtagen i andre og større sager, har ministeren fundet det rigtigst at undlade at fastsætte en minimumsgrænse.

2. Forbruger- og erhvervsinteresser, jfr. § 4.

Handelsministeren har oplyst, at når det i lovforslagets § 4, stk. 1, er fastsat, at for-

brugerklagenævnet består af et formandskab og repræsentanter for forbruger- og erhvervsinteresser, betyder dette, at den juridiske nævnensformand skal bistås af medlemmer, der udnævnes af handelsministeren efter indstilling fra de organer, der er oprettet for specielt at varetage på den ene side erhvervslivets, på den anden side forbrugernes interesser. De organisationer, der vil få indstillingsret, vil i første række være Industrirådet, Grosserer-Societetet, Provinshandelskammeret, Butikshandelens Fællesråd, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Håndværksrådet, Bygge- og Anlægsrådet samt FDB og for forbrugerinteressernes vedkommende statens husholdningsråd og forbrugerrådet. Ud over et medlem af formandskabet må der i hver sag for nævnet medvirke lige mange repræsentanter indstillet af erhvervsorganisationer og af de forbrugerorganisationer, normalt formentlig ikke mindre end to fra hver side for derved at sikre en reel meningsudveksling.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det radikale venstres, centrum-demokraternes, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslagene til *vedtagelse* med de af handelsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) anser lovforslagene for samfundsskadelige og vil derfor stemme imod ved 3. behandling.

Ændringsforslag nr. 1, 2 og 5 forværrer loven, hvorimod ændringsforslag nr. 3 og 4 er en forbedring i forhold til det foreliggende lovforslag, hvorfor partiet indstiller disse til vedtagelse.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at det i den nuværende økonomiske situation er mere påkrævet at begrænse det offentlige aktivitet fremfor at opbygge et nyt administrationsapparat, hvis konsekvenser man næppe kan overskue, og hvis effektivitet man må stå tvivlende over for.

Uanset at lovforslagene fremkommer som et resultat af en enstemmig indstilling fra forbrugerkommissionen, nærer det konserva-

tive folkeparti betænkelighed ved at udvide den offentlige forvaltning med områder, som fortsat må kunne tilgodeses gennem sagkyn-dige branchenævne og i øvrigt ved de ordi-nære domstole.

Mindretallet kan derfor ikke medvirke til lovforslagenes gennemførelse.

Ændringsforslag.

til

I. forslag til lov om markedsføring.

Af *handelsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Tillisch (FP), Ove Jensen (FP), og Børge Pedersen (FP)).

Til § 2.

1) *Stk. 1* affattes således:

„Der må ikke anvendes urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, fast ejendom og andre formuegoder samt arbejds- og tjenesteydelser.“

Til § 3.

2) Paragraffen affattes således:

„§ 3. Ved tilbuds afgivelse, ved indgåelse af aftale eller efter omstændighederne på leveringstidspunktet skal der gives en efter formuegodets eller ydelsens art forsvarlig vejledning, når denne er af betydning for bedømmelsen af godets eller ydelsens karakter eller egenskaber, herunder især brugsegenskaber, holdbarhed, farlighed og vedligeholdelsesmulighed.“

Af *handelsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 6.

3) *Stk. 1, 2. pkt.*, affattes således:

„Reklamerings med ulovlig tilgift er ligeledes forbudt.“

Til § 7.

4) Paragraffen affattes således:

„§ 7. Erhvervsdrivende må ikke ved salg af varer eller ved udførelse af arbejds- og tjenesteydelser give rabat eller anden ydelse i form af mærker, kuponer eller lignende til

senere indløsning, medmindre hvert enkelt mærke på tydelig måde er forsynet med udstedernes navn eller firma og med angivelse af en værdi i dansk mønt. Rabatmærkeudstederen skal indløse mærkerne her i landet til den pålydende værdi, når mærker til et beløb, hvis størrelse fastsættes af handelsministeren, kræves indløst.“

Af *handelsministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 1*:

Til § 18.

5) *Stk. 1* affattes således:

„Forbrugerombudsmanden skal opfylde de almindelige betingelser for at blive udnævnt til dommer.“

Erling Dinesen (S).

Lysholt Hansen (S).

Svend Jakobsen (S).

Erling Jensen (S),
næstformand.

K. J. Mortensen (S).

Jens Peter Jensen (V).

Poul Antonsen (V).

Dagmar Andreasen (RV).

Erik Hansen (RV).

Haustrup Clemmensen (KF),
formand.

Gerda Møller (KF).

Højland (CD).

Bracher (KrF).

Tillisch (FP).

Ove Jensen (FP).

Borge Pedersen (FP).

Aage Frandsen (SF).